

**UTRECHT
SUSTAINABILITY
INSTITUTE**

Jaarverslag

2011

Voorwoord

Dit is het eerste digitale jaarverslag van het Utrecht Sustainability Institute (USI). Het USI is dit jaar officieel van start gegaan, samen met 10 aangesloten kennispartners, het kernteam van 8 bedrijven en met de Provincie Utrecht en verschillende gemeenten.

Veel aandacht hebben we besteed aan het organiseren van uiteenlopende bijeenkomsten, zowel voor het interne USI netwerk als voor de bredere kring van geïnteresseerden.

Een belangrijke mijlpaal was de participatiebijeenkomst op 16 juni, waarin de USI partners zich aan elkaar en aan de buitenwereld hebben gepresenteerd.

Gedenkwaardig zijn de vijf zeer druk bezochte debatavonden van het Sustainable Finance Lab. Dit heeft geresulteerd in een tiental aanbevelingen hoe de financiële sector zich kan heroriënteren in een duurzame richting.

Op 23 september overlegden we met vertegenwoordigers van de regio Utrecht over de mogelijkheden om ons op een beperkt aantal terreinen van duurzaamheid te gaan specialiseren. Dit gebeurde in het kader van 'Regional Smart Specialization in Europe'.

We zijn tegelijkertijd hard bezig geweest met het acquireren van onderzoeksprojecten die een integrale aanpak vergen en waarbij ook marktpartijen betrokken kunnen worden. De eerste projecten komen al van de grond, onder andere op het gebied van de toepassing van smartgrids in steden en van resource efficiency van bio-grondstoffen.

Op het personele vlak heeft een aantal veranderingen plaatsgevonden. Erik Lysen bereikte de pensioengerechtigde leeftijd en heeft het USI en de UU in september verlaten. Wij zijn hem veel dank verschuldigd voor de indrukwekkende lijst activiteiten die hij heeft verricht in het kader van het Utrecht Centrum voor Energieonderzoek en het Utrecht Centrum voor Aarde en Duurzaamheid (welke beiden zijn samengegaan in het USI). Anderzijds hebben Marlies Verlinde (CATO project medewerker communicatie), Carolien van Hemel (clustermanager Energie) en Anneke Bonsma (secretaresse) ons team versterkt. Tijdelijk waren betrokken Cees van der Klift (financiën), Marlies Schijf, TNO trainee en Luke Iseger (stagiaire van de Hogeschool Utrecht, voor website activiteiten). De planning is om in 2012 nog een beperkt aantal medewerkers aan te trekken om op optimale sterkte te komen van ons team.

In dit verslag vindt u een overzicht van alle activiteiten van het Utrecht Sustainability Institute in 2011. Daarnaast blikken wij vooruit en geven wij onze actiepunten voor het komende jaar weer.

We kunnen terugkijken op een dynamisch 2011 en zetten de ingeslagen weg in 2012 voort.

*Prof. dr. Jacqueline Cramer
Directeur Utrecht Sustainability Institute*

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Start van USI	2
Outreach activiteiten.....	3
Onderwijs activiteiten	4
Toekomstvisie.....	4
Projectenportfolio en inhoudelijke successen	4
Intern netwerk van kennispartners en bedrijvenpartners versterken.....	5
Zichtbaarheid van USI extern vergroten	6
Bijlage 1: Overzicht activiteiten van USI medewerkers	8
Bijlage 2: Overzicht medewerkers werkzaam in 2011.....	19

Vertegenwoordigers van de 10 bij het USI aangesloten kennispartners

Vertegenwoordigers van de bij het USI aangesloten bedrijvenpartners

Inleiding

Samen met het bedrijfsleven, de overheid en maatschappelijke partijen een transitie mogelijk maken naar duurzame urbane regio's: dat is het streven van het Utrecht Sustainability Institute (USI). Door structureel samen te werken, de kruisbestuiving tussen onderzoekers en marktpartijen te versterken en excellente expertise uit verschillende vakgebieden te integreren wil het USI duurzame oplossingen bieden voor de toenemende druk op stedelijke regio's in binnen- en buitenland.

Daarnaast biedt het USI een platform voor kennisontwikkeling en reflectie op de verschillende deelgebieden van duurzaamheid. Dat gebeurt vanuit een breed inzicht in de fundamenteën van duurzame ontwikkeling en de samenhang tussen de verschillende natuurwetenschappelijke, financieel-economische en sociaal-culturele aspecten die een rol spelen bij de totstandkoming van duurzame ontwikkeling.

Het stimuleren van bedrijvigheid op het gebied van duurzaamheid, het sterker profileren van de regionale expertise in duurzaamheid in binnen- en buitenland en het participeren in onderwijs zijn de drie aanvullende activiteiten van het USI.

Het Utrecht Sustainability Institute is een initiatief van de Universiteit Utrecht samen met TNO en Deltares. De volgende kennispartners hebben zich hierbij aangesloten: Hogeschool Utrecht (faculteit Natuur en Techniek), KNMI, KWR Watercycle Research Institute, ECN, KEMA, Movares en Ecofys. Tezamen zijn dit zo'n 1500 onderzoekers. Het Planbureau voor de Leefomgeving en het RIVM zijn eveneens betrokken bij het initiatief. Tevens heeft een kerngroep van acht bedrijven zich gecommitteerd aan het USI (waaronder van Gansewinkel, Eneco, Stedin, IBM, KPN, Rabobank, Wavin en BAM). Bovendien is een tweede kring 'Vrienden van USI' opgezet.

USI wordt financieel gesteund via een EFRO subsidie, met gelden van de EU, Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht en de Universiteit Utrecht.

Start van USI

Op basis van het businessplan van het Utrecht Centrum voor Aarde en Duurzaamheid (UCAD) (April 2011) is door de Raden van Toezicht van UCAD en UCE (Utrecht Centrum voor Energieonderzoek) besloten om beide centra te fuseren en op te laten gaan in het nieuw op te richten Utrecht Sustainability Institute. Hiertoe zijn nieuwe statuten gemaakt, die door alle tien aangesloten kennispartners zijn onderschreven. Eindverantwoordelijk voor het USI is de Universiteit Utrecht, faculteit Geowetenschappen, die deze verantwoordelijkheid delegeert aan de directeur van USI, prof. dr. Jacqueline Cramer. Een stuurgroep waarin alle betrokken kennispartners vertegenwoordigd zijn vormt een begeleidingscommissie. Met het kernteam bedrijven is eveneens een wederzijds commitment vastgelegd in de vorm van statuten.

Op 16 juni 2011 is het Utrecht Sustainability Institute formeel gepresenteerd aan haar participanten: kennispartners, bedrijvenpartners, Utrechtse gemeenten, provincie Utrecht en andere betrokkenen. De ambities van het USI netwerk, de beoogde werkwijze, de wederzijdse verwachtingen van de USI partners en communicatiemiddelen zoals het USI logo, de website en brochure zijn tijdens deze bijeenkomst voor het eerst breed gecommuniceerd. Als instituut staat USI nu in de steigers.

Outreach activiteiten

In 2011 zijn diverse bijeenkomsten door USI (mede) georganiseerd met het doel om kennis uit te wisselen op zeer uiteenlopende terreinen. Om hiervan een indruk te geven:

- 2 februari, Nieuwjaarsymposium in het kader van het CATO project, TNO Utrecht;
- 19 april, Research cooperation India – The Netherlands, workshop georganiseerd door UU, UCAD en Agentschap NL, Utrecht;
- 12 mei, CATO Hands-on Workshop social media, UU
- 19-21 mei, Eifel-excursie met 40 PhD-studenten en 12 journalisten in het kader van het CATO project;
- 1 juni, WP leaders and program council meeting in het kader van het CATO project, Rhenen ZOO
- 14 juni, een bijeenkomst over sluiting van de waterkringloop voor MKB bedrijven samen met Syntens, KvK en het Utrecht Valorisatiecentrum;
- 16 juni, Participatiebijeenkomst Utrecht Sustainability Institute, Utrecht;
- 1 juli, 7th CATO Day;
- 14 september, afscheidsbijeenkomst Erik Lysen, directeur Utrecht Centrum voor Energieonderzoek;
- 23 september, regionale bijeenkomst rond regional smart specialization in Europe (gericht op regio Utrecht);
- 3 oktober tot 24 november, reeks van vijf bijeenkomsten van het Sustainable Finance Lab;
- 5 oktober; opening TERI (The Energy and Resources Institute, New Delhi, India) European office;
- 11 november, opening duurzaamheidstentoonstelling in Universiteits Museum;
- 11 november, Dag van de duurzaamheid in Utrecht met o.a. de Sustainability Battle;
- 17 november; USP bijeenkomst over global modelling op duurzaamheidsgebied (door USI);
- 25 november, samen met Geowetenschappen, organisatie van LERU bijeenkomst op UU rond Urban Europe;
- 8 december, bijeenkomst voor USI netwerk over nieuwe EU-programma's (KICs en Horizon 2020);
- 15 december, Kerstlezing Studium Generale rond Sustainable Cities;
- 13 bijeenkomsten van de verschillende USI clusters door het jaar heen.

Daarnaast geven de USI medewerkers regelmatig lezingen, treden zij op voor radio en TV en worden zij geïnterviewd. De USI medewerkers hebben gepubliceerd en conferentiebijdragen geleverd. De volledige lijst met activiteiten staat in de bijlage van dit verslag. Relevante uitingen worden op de website geplaatst.

Onderwijs activiteiten

Medewerkers van het USI verzorgen eveneens onderwijs, met name in de Master opleiding Sustainable Development. Daarnaast verzorgen zij gastcolleges en nemen deel aan promotiecommissies (zie bijlage).

Toekomstvisie

De belangrijkste zaken waarop de aandacht sinds zomer 2011 is geconcentreerd, zijn:

1. ontwikkeling van projectenportfolio en het boeken van inhoudelijke successen
2. het versterken van het interne netwerk van kennispartners en bedrijvenpartners
3. het vergroten van de zichtbaarheid van USI extern

Projectenportfolio en inhoudelijke successen

Essentieel is nu om de meerwaarde van USI concreet zichtbaar te maken. Wat kan USI leveren voor opdrachtgevers en de maatschappij in brede zin? Dit houdt in dat USI in staat moet zijn projecten te acquireren en een herkenbare rol te spelen in de uitvoering daarvan. Daarom is er de afgelopen maanden veel gedaan aan acquisitie en de ontwikkeling van een projectenportfolio.

De ervaring leert dat de onderzoekers de reguliere geldstromen zelf al goed weten te vinden (zoals FP7 Environment en FP7 Energy). De meerwaarde van USI is daarom minder evident in zulke gevallen. Zeker als het om disciplinaire onderzoeksprojecten gaat. Bij de duurzaamheidsproblematiek gaat het echter juist om de samenhang tussen de verschillende maatschappelijke activiteiten en dus tussen de verschillende kennisvelden. Er zijn daarom in het afgelopen jaar frequent besprekingen door USI met kennispartners georganiseerd om de gezamenlijke onderzoeksfocus in die richting aan te scherpen. Op basis hiervan is geconcludeerd dat USI zich zal richten op projecten die uit nieuwe en andere bronnen komen en die een integraal, multidisciplinair karakter hebben. Dit betekent dat de hoofdaandacht de komende tijd uitgaat naar:

1. het opzetten van proeftuinen rond duurzame urbane regio's. Opdrachtgevers hebben een duidelijke behoefte aan ondersteuning bij de integratie van duurzaamheid (People, Planet en Profit) in urbane ontwikkeling. De aanpak van proeftuinen leent zich hier goed voor. Het is van groot belang om gezamenlijk een toolbox te ontwikkelen, waarmee in de verkenningsfase van een proeftuin de verschillende aspecten van duurzaamheid integraal zichtbaar gemaakt kunnen worden. Die toolbox dient dan toepasbaar te zijn op diverse schaalniveaus (wijk, stad en regio). Uit dit verkennende werk kunnen verdiepende studies voortvloeien;

2. het aanboren van nieuwe bronnen voor integrale projecten op inhoudelijke thema's (bijvoorbeeld op energie, water, grondstoffen en/of bodem of op gedragsaspecten);
3. het opzetten van multidisciplinair onderzoek naar de fundamenteën van duurzame ontwikkeling (natuurwetenschappelijk, financieel-economisch en sociaal-cultureel).

De eerste resultaten van de acquisitie-inspanningen van USI zijn reeds zichtbaar. Organisaties met duurzaamheidsvragen blijken het op prijs te stellen via USI toegang te hebben tot de expertise van alle bij USI aangesloten kennis- en bedrijfspartners. Een aantal voorbeelden:

- Resource efficiency project, gefinancierd door de Rabobank
- Sustainable Finance Lab, gefinancierd door de Triodosbank. De eerste fase was een lezingencyclus. De tweede fase wordt een verdieping hierop middels onderzoek en dialoog; website: www.sustainablefinancelab.nl
- Aanzet tot proeftuinen (Smart Grids Utrecht en Amersfoort, Stationslocatie Utrecht, De Uithof, mogelijke proeftuinen in de gemeente Amersfoort, Soesterberg en de provincie Gelderland)
- Betrokkenheid bij Climate KIC projecten (o.a. Urbanlabs) en ondersteuning bij acquisitie UU projecten in het kader van Climate KIC (o.a. Azolla project)
- CATO project; www.co2-cato.org is de projectwebsite. www.co2-cato.nl is de publiekswaarsite.
- Voorzitterschap verzelfstandiging Green Gold Label (certificering en internationale acceptatie van duurzaamheidscriteria voor vaste biomassastromen)

Intern netwerk van kennispartners en bedrijvenpartners versterken

Er zijn inmiddels uiteenlopende kenniswerkers bij USI actief betrokken. Deze zijn samengebracht in 5 clusters:

1. energieneutraal en toekomstbestendig wonen en werken
2. klimaatbestendig leven in deltagebieden
3. grondstoffen schaarste en -efficiency
4. multifunctioneel gebruik van de bodem
5. fundamenteën van duurzame ontwikkeling, onderverdeeld in de natuurwetenschappelijke, financieel-economische en sociaal-culturele aspecten

Afgelopen jaar zijn er binnen deze vijf clusters USI-bijeenkomsten georganiseerd om de inhoudelijke samenwerkingsmogelijkheden te verkennen en gezamenlijk projecten voor te bereiden. De volgende stap, die nu gezet wordt, is het gezamenlijk uitvoeren van concrete projecten. Versterking van het interne netwerk zal daarom de komende tijd daarop gericht zijn.

Van groot belang is om het kernteam van bedrijven actief in te schakelen bij de uitvoering van projecten, met name bij de proeftuinen.

Zichtbaarheid van USI extern vergroten

In 2011 is een start gemaakt met de interne en externe communicatie rond USI en het USI netwerk. Hiervoor zijn de volgende activiteiten in uitvoering:

Externe communicatie

De zichtbaarheid van USI heeft een enorme impuls gekregen door de organisatie van het Sustainable Finance Lab samen met de Triodosbank. Prof. dr. Herman Wijffels en Prof. ir. Klaas Van Egmond zijn de grote motoren vanuit USI geweest die dit initiatief tot een succes hebben gemaakt. Eerder (in 2010) hebben beide hoogleraren zich ingezet om de aandacht te vergroten voor het energie- en klimaatvraagstuk in het kader van het initiatief "Nederland Krijgt Nieuwe Energie". Ook dit initiatief was een succes en kreeg veel media aandacht.

De marketingcommunicatie is in het najaar vooral gericht op contacten leggen met verantwoordelijke wethouders, directeuren van grondbedrijven, ontwikkelpartijen (bouwers en ontwikkelaars) en andere opdrachtgevers en sponsors. Dit leidt ertoe dat USI een evenement organiseert op water- en energiegebied op respectievelijk 18 en 19 juni 2012, waarbij de eerste resultaten en best practices zullen worden gepresenteerd.

Actielijnen

1. Website: zichtbaar maken van wat USI doet. Welke clusters zijn er? Wie participeren? Welke expertise hebben de kennispartners? Verder wordt een goed overzicht gegeven van onderwijs- en outreachactiviteiten (gelinkt naar UU-website).
2. Gebruik social media (wekelijkse blog, twitter en LinkedIn).
3. Lezingen (zoals Christmas Lecture in december 2011; lezingencyclus met Studium Generale; vervolg Sustainable Finance Lab in het voorjaar van 2012; lezingen in NL en buitenland) en symposia.
4. Bijdragen van het USI aan diverse activiteiten
5. Gezamenlijk organiseren van Netwerk Café's met Utrecht Science Park (community-vorming).
6. Innovatiebijeenkomsten voor MKB organiseren met Syntens, KvK, Task Force Innovatie Utrecht en Utrecht Valorisation Centre.

Interne corporate communicatie

Het creëren van een intern draagvlak is een voorwaarde voor het slagen van de externe communicatie. Het is dus van groot belang dat de medewerkers van de betrokken partners de meerwaarde van samenwerking onderkennen, samenwerking gaan zoeken en zich naar buiten toe als ambassadeur van USI opstellen. Belangrijk is om gezamenlijk het merk USI uit te dragen en de nadruk te leggen op duurzame urbane regio's. Om dit te bereiken is een goede interne communicatie binnen en tussen de partners onontbeerlijk.

Actielijnen

1. Opzetten van intranet per cluster en proeftuin waar de partners informatie en documenten kunnen delen, nieuws en events kunnen vinden en contactgegevens.
2. Opzetten van overleg tussen communicatieprofessionals van de betrokken kennispartners.
3. Het organiseren van interne bijeenkomsten van clusters en bijeenkomsten van de partners van proeftuinen.
4. Op termijn het ontwikkelen van een interne nieuwsbrief.

Bijlage 1: Overzicht activiteiten van USI medewerkers

In 2011 zijn diverse bijeenkomsten door USI (mede) georganiseerd in het kader van Outreach met het doel om kennis uit te wisselen op zeer uiteenlopende terreinen:

- 2 februari, Nieuwjaarsymposium in het kader van het CATO project, TNO Utrecht;
- 19 april, Research cooperation India – The Netherlands, workshop georganiseerd door UU, UCAD en Agentschap NL, Utrecht;
- 12 mei, CATO Hands-on Workshop social media, Universiteit Utrecht;
- 19-21 mei, Eifel-excursie met 40 PhD-studenten en 12 journalisten in het kader van het CATO project;
- 1 juni, WP leaders and program council meeting in het kader van het CATO project, Rhenen ZOO;
- 14 juni, een bijeenkomst over sluiting van de waterkringloop voor MKB bedrijven samen met Syntens, KvK en het Utrecht Valorisatiecentrum;
- 16 juni, Participatiebijeenkomst Utrecht Sustainability Institute, Utrecht;
- 1 juli, 7th CATO Day, Utrecht;
- 14 september, afscheidsbijeenkomst Erik Lysen, directeur Utrecht Centrum voor Energieonderzoek, Utrecht;
- 23 september, regionale bijeenkomst rond regional smart specialization in Europe (gericht op regio Utrecht), Utrecht;
- 3 oktober tot 24 november, reeks van vijf bijeenkomsten van het Sustainable Finance Lab, Academiegebouw, Utrecht;
- 5 oktober; opening TERI (The Energy and Resources Institute, New Delhi, India) European office, Academiegebouw, Utrecht;
- 11 november, opening duurzaamheidstentoonstelling in Universiteits Museum, Utrecht;
- 11 november, Dag van de duurzaamheid in Utrecht met o.a. de Sustainability Battle;
- 17 november; USP bijeenkomst over global modelling op duurzaamheidsgebied (door USI);
- 25 november, samen met Geowetenschappen, organisatie van LERU bijeenkomst op UU rond Urban Europe;
- 8 december, bijeenkomst voor USI netwerk over nieuwe EU-programma's (KICs en Horizon 2020);
- 15 december, Kerstlezing Studium Generale rond Sustainable Cities, Utrecht;
- 12 bijeenkomsten van de verschillende USI clusters door het jaar heen.

Boeken

- Van Egmond, N.D.: *Een Vorm van Beschaving*, Christofoor – Zeist, 2^e druk uitgebracht
- De Vries, B.J.M.: te verschijnen begin 2012: *Sustainability Science*, Cambridge University Press.

Artikelen in wetenschappelijke tijdschriften

- Cramer, J.: Book review of *Governing Climate Change*, Harriet Bulkeley and Peter Newell (2010), Routledge, London and New York, *Greenhouse Gas Measurement and Management*, 2011, pp.1-2;
- De Vries, B.J.M., Vliet, O. van, A. Faaij, W. Turkenburg and W. Jager (2010): *Multi-agent simulation of adoption of alternatives to diesel and petrol*, *Transportation Research Part D: Transport and Environment* 15 (2010) 326-342;
- De Vries, B.J.M., Van Ruijven, B., D. van Vuuren and J. van der Sluijs (2010): *A global model for residential energy use: Uncertainty in calibration to regional data*, *Energy* 35 (2010) 269–282;
- Van Egmond, N.D. en H.J.M. de Vries: *Sustainability; the search for the integral worldview*, *Futures* 43 (2011) 853-867;
- De Vries, B.J.M, Bas van Ruijven, Detlef P. van Vuuren and Jeroen P. van der Sluijs (2010): *A global model for residential energy use: Uncertainty in calibration to regional data*, *Energy* 35 (2010) 269–282;
- De Vries, B.J.M. van Ruijven, B.J., van Vuuren D.P., de Vries B.J.M., Isaac M. van der Sluijs, J.P., Lucas P.L., Balachandra, P. (in press): *Model projections for household energy use in India*, *Energy Policy* doi:10.1016/j.enpol.2011.09.021;
- De Vries, B.J.M., van Vuuren, D., Marcel Kok, Bastien Girod, Paul Lucas and Thomas Henrichs (2011): *Scenarios in Global Environmental Assessments: Key characteristics and lessons for future use* (submitted may 2011);
- De Vries, B.J.M , Girod, B en D. van Vuuren (2011): *Influence of passenger behavior on global ghg emissions* (to be submitted).

Wetenschappelijke rapporten

- De Vries, H.J.M., E.H. Lysen, H.H.F. Wijffels en N.D. van Egmond: *Duurzame energievoorziening in 2050, met de kennis van nu; hernieuwbare energie in drie bedrijven*.

Papers voor wetenschappelijke conferenties

- Cramer, J.M , Van der Heijden and P. Driessen: *Implementing corporate Sustainability through attuned organisational connections: The sensemaking roles of change agents*, paper presented at the Conference of the Ashridge Business School, Berkhamsted, Great Britain, June 10, 2011;

- Van Egmond, N.D.: *Integral worldviews for balancing globalisation*, Voordracht DG-meeting WTO en UNEP, Geneve, juli 2011;
- Van Egmond, N.D.: *Levensbeschouwing en duurzame politiek*, Voordracht Christelijk Sociaal Congres augustus 2011 (gepubliceerd eind 2011).

Artikelen in boek (gerefereerd)

- Cramer, J.M.: *Combatting Climate Change. The Role of Government, Industry and NGO's*, in: C. Kroeze, J. J. Boersema and E. Tellegen (eds.), *Technology and Sustainability*, Techne Press, Amsterdam, 2011, pp. 49-57;
- Cramer, J.M.: *De Moeizame Relatie tussen Wetenschap en Politiek. De Besluitvorming rond de Ondergrondse Opslag van CO2 in Nederland als voorbeeld*, in: G. Alberts et al. (eds.), *KennisKlimaat; (On)macht van de wetenschap in het klimaatdebat*, Jaarboek Kennissamenleving, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2011, pp. 65-77;
- De Vries, B.J.M, Kruyt, B., D. van Vuuren, and H. Groenenberg (2011): *Indicators for energy security*, Chapter 15, in: B. Sovacool (Ed.), *The Routledge Handbook of Energy Security*. Routledge International Handbooks. Routledge, London/New York.

Populair wetenschappelijke artikelen/bijdrage in kranten

- Cramer, J.M. en J.D. van Wees: *Schat Aardwarmte op Waarde*, Het Financieel Dagblad, 20 mei 2011, p. 9;
- Cramer, J.M., Rinske van Noortwijk en Ineke van Zanten: *Ambtenaar, verwelkom de initiatiefrijke burger*, Trouw, Podium 18-05-2011, p. 18;
- Van Egmond, S., *Greenpeace voert verkeerde campagne*, ingezonden brief, Trouw, 5 januari 2011;
- Van Egmond, S.: *De CO2-boemerang van Greenpeace*, ingezonden brief, Dagblad van het Noorden, 10 januari 2011;
- Van Egmond, S.: bijdrage aan *Mogelijk lek bij Canadese CO2-opslag; Injecties in Weyburn-olieveld*, NRC, 13 januari 2011;
- Van Egmond, S.: bijdrage aan *Onterechte angst voor opslag CO 2; CO2-lek in Canada zorgt voor onrust in Nederland*, NRC, 11 februari 2011;
- Van Egmond, N.D.: *Duurzaamheid en politiek*, interview, NRC, 20 november 2011

Colleges

- Van Egmond, N.D.: *Luchtkwaliteit*, cursus als onderdeel van Processen in de milieukunde (Bachelor);
- Van Egmond, N.D.: *Klimaatverandering*, Bachelor, samen met Karin Rebel IMW;
- Van Egmond, N.D.: *Sustainable development science*, Master, samen met prof. H.J.M.de Vries;

- Van Egmond, N.D., Afzonderlijke colleges duurzame ontwikkeling, scenariostudies, luchtkwaliteit en klimaatverandering voor verschillende bachelorcolleges.

Gastcolleges

- Cramer, J.M.: *Duurzaam innoveren door samenwerken*, Studentenmarathon bijeenkomst, 17 januari, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Hink, stap, sprong naar een duurzame samenleving*, Studium Generale, 8 februari, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Besluitvorming over complexe projecten*, Vrije Universiteit, 11 februari, Amsterdam;
- Cramer, J.M.: *Duurzaam ondernemen: praktijk en theorie*, lezing voor de Honoursclass UU/REBO, 11 februari, Doorn;
- Cramer, J.M.: *Je toekomst?*, Lezing voor Carrieredag UU, 17 februari, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *International negotiations on climate change*, lecture for University College, 22 februari, Utrecht
- Cramer, J.M.: *Wetenschap en Politiek: een ongemakkelijke waarheid*, Descartes College, UU, 15 maart, Utrecht;
- Wijffels, H.H.F.: college voor Studium Generale, 29 maart;
- Cramer, J.M.: *MVO in internationaal verband*, Carrieredag Storm, UU, 10 mei, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Internationale klimaatonderhandelingen*, lezing voor de Utrecht Sustainability Challenge, UU i.s.m. McKinsey, 18 mei, Utrecht;
- De Vries, B.J.M: 6 h gastcollege tijdens de Summer School Sustainability 2011 bij de University of Brunei Darussalam (UBD), 18-19 juli;
- Cramer, J.M.: *Climate change: What is the problem?*, Presentatie tijdens de Utrecht Summerschool, 18 augustus;
- Cramer, J.M.: *Nationaal en Internationaal Klimaatbeleid: Een kijkje in de keuken*, college voor 2^e jaars IMW studenten, Geowetenschappen, 19 september, Utrecht;
- Wijffels, H.H.F.: deelname Forum Master Sustainable Development, 2 november;
- Wijffels, H.H.F.: college Studium Generale over duurzaamheid en mensenrechten, 14 november, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Corporate Social Responsibility; Theory and Practice*, lecture for Master Sustainable Entrepreneurship & Innovatie, Universiteit Utrecht, 22 november;
- Van Egmond, N.D.: Gastcolleges m.b.t. duurzaamheid en klimaatverandering voor: UCU-Utrecht, UvA- Amsterdam, TU-Delft, Universiteit Leiden, Studium Generale UU.

Lezingen

Januari

- Cramer, J.M.: *Duurzaamheid van onderop*, lezing in het kader van Debat Stadsagenda Kennis en Cultuur, 26 januari, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Geothermie: een onderschatte duurzame energiebron*, lezing voor Geothermie conferentie, Platform Geothermie, 26 januari, Utrecht;
- Van Egmond, S.: *The pro and cons of CCS*, Chalmers Energy Conference, 27 januari, Goteborg, Zweden;

Februari

- Van Egmond, N.D.: Voordracht Conferentie Verklaring van Tilburg, 3 februari;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht De Haagse Schouw, Wassenaar, 3 februari;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij VNO-NCW, Bilderberg conferentie, 3 februari;
- Cramer, J.M.: *Wateronderzoek: speerpunt voor het Utrecht Centrum voor Aarde en Duurzaamheid*, lezing tijdens Bijeenkomst Waterbeheerders, UU/STOW, 4 februari, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Duurzaam Waterbeheer: Visie op de toekomst van het Groene Hart*, lezing tijdens de Conferentie Duurzaam Waterbeheer, 10 februari, Woerden;
- Van Egmond, N.D.: Lunchlezing bij VROM, Den Haag, 10 februari;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij UCU Liberal Arts & Sciences Institute, Utrecht, 15 februari;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij afscheidssymposium Rob Maas, PBL/RIVM, Bilthoven, 18 februari;

Maart

- Van Egmond, N.D.: Gastcollege bij UU Hounours Class, Utrecht, 3 maart;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Ouderdag studenten, UU, Utrecht, 8 maart;
- Cramer, J.M.: *Het belang van bottom-up duurzaamheidsinitiatieven*, lezing voor ISAS@The Hub event, 17 maart, Amsterdam;
- Cramer, J.M.: Presentatie tijdens Milieucafé, 21 maart, Utrecht;
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan conferentie van ECN en PBL over energietransitie, 22 maart;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij afscheidssymposium Huub Gouwmans, Provinciehuis, Den Haag, 22 maart;
- Cramer, J.M.: *Climate change policies*, lecture tijdens Mini Symposium Prins Claus Chain, Development vs Climate, 23 maart, Utrecht ;
- De Vries, B.J.M.: *Ons zelfbeeld in een complex wereld*, PBL-Academie, 24 maart;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor alumni van REBO in kader lustrumviering, 26 maart;

April

- Cramer, J.M.: *The power of the people*, TedX Utrecht Presentation, 4 april, Utrecht;

- Cramer, J.M.: *Duurzaam innoveren begint vandaag*, Syntens bijeenkomst, 5 april, Breukelen;
- Wijffels, H.H.F.: lezing in abdij Berne over duurzaamheid, 11 april, 13 april idem in Lunteren;
- Cramer, J.M.: *Duurzaam innoveren: mogelijkheden en kansen voor de ICT sector*, Evoswitch bijeenkomst, 13 april, Haarlem;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Gerlach Conferentie, Maastricht, 14 april;
- Cramer, J.M.: *Bijdrage aan de Duurzame Stad*, Vakdagen Stad en Ruimte, 14 april, Amersfoort;
- Cramer, J.M.: *Waar een wil is, is een duurzame weg*, lezing tijdens de Culturele Zondag, De Uithof, 17 april, Utrecht;
- Cramer, J.M.: *Duurzaam innoveren: de toekomst*, lezing voor UNESCO bijeenkomst, 18 april, Utrecht;
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan leiderschapscursus ministerie van Sociale Zaken over sociale duurzaamheid, 18 april;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij VNG Conferentie, Utrecht, 21 april
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan opening shredder fabriek in Tiel over belang van circulaire economie en recycling, 28 april;
- De Vries, B.J.M.: *Models for a Sustainable World – frontiers in sustainability science*. On invitation of Michael Ghil de CERES-ERTI, 28 april.

Mei

- Van Egmond, S.: *Lessons learnt from Barendrecht*, Shell Project Academy, interne Shell cursus voor Champion Deal makers, 4 mei, Barendrecht;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Carrière dag UU, Utrecht, 10 mei;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht BLC, Driebergen, 12 mei;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Studium Generale conferentie over Commons, UU, Utrecht, 16 mei;
- Van Egmond, N.D.: College bij Universiteit Nijmegen, Nijmegen, 23 mei;
- De Vries, B.J.M.: *Models for a Sustainable World – frontiers in sustainability science*. On invitation of Jean-Pierre Nadal, Directeur de Recherche at Laboratoire de Physique Statistique (ENS) and Centre d'analyse et de mathématique sociales (EHESS). 27 mei;
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan bijeenkomst Christen Unie ter gelegenheid van presentatie visie op duurzaamheid, 27 mei;
- Wijffels, H.H.F.: Henk van Luijk-lezing op Nyenrode over bedrijfsethiek en duurzaamheid, 31 mei.

Juni

- De Vries, B.J.M.: *Models for a Sustainable World - Reflections on prospects for integrated modeling* Ecole Thématique du CNRS Michael Ghil, *Rétroactions dans les systèmes environnementaux*, 5 tot 12 juni 2011, La Rochelle. 7 en 9 juni 2011;

- Wijffels, H.H.F.: gesprek met leiding VNO/NCW over constructiever opstelling inzake duurzaamheid, 9 juni;
- Cramer, J.M.: *Transition towards a sustainable economy*, lecture held at the Dutch Consulate, 9 Juni, Hong Kong;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Symposium Humanities, Uitwisseling UU-Harvard, Utrecht, 10 juni;
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan symposium over multifunctionele landbouw en duurzaamheid, 15 juni;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij diplomatenklasje, Den Haag, 22 juni;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij VVM, Utrecht, 23 juni.

Juli

- De Vries, B.J.M: *Model-based scenarios: climate change in different future*,. Symposium Sustaining Green Environment for a Better Future, University of Brunei Daressulam (UBD). 21 juli.

Augustus

- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Christelijk-Sociaal Congres 2011, Utrecht, 25 augustus.

September

- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan bijeenkomst netwerk Nederland Krijgt Nieuwe Energie, 2 september;
- Cramer, J.M.: *Scheppend denken, schouwend doen op weg naar duurzaamheid*, lezing voor de ereleden van KIVI NIRIA, 2 september, Den Haag;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht Leadership Day Ingredients, Arcadis, Friesland Campina, CMS, ASN-bank, Apeldoorn, 6 september;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij VNO-NCW, Den Haag, 7 september;
- Cramer, J.M.: *De toekomst van de watersector*, lezing tijdens het KWR Seminar 'Samen de waterketen in!', Nieuwegein, 7 september;
- Cramer, J.M.: *Grondstoffenefficiency in de waterketen*, lezing tijdens bijeenkomst van Waternet, Amsterdam, 8 september;
- Cramer, J.M.: *Trends op het gebied van verantwoord materiaalgebruik in de bouwsector*, lezing tijdens SBR Duurzaamheidscongres, Amersfoort, 21 september;
- Cramer, J.M.: *The role of the subsoil in solving climate change problems*, lecture at the Wageningen Conference on Applied Soil Science, session climate change, Wageningen, 22 september;
- Cramer, J.M.: *My Personal History as an Environmental Expert*, Closing lecture at the Conference Women in Energy, SPE Netherlands Section/SWN/GAIA, The Hague, 22 september;

- Cramer, J.M.: *De kracht van samenwerking*, lezing tijdens de bijeenkomst Regional smart specialization in Europe, georganiseerd door USI i.s.m. de EU vertegenwoordigers van de provincie en gemeente Utrecht, UMC, Hogeschool en de Universiteit Utrecht, Utrecht, 23 september;
- Cramer, J.M.: *Duurzaam ondernemen*, lezing voor Rotary vrouwen regio Utrecht, Zeist, 26 september;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Universiteit Wageningen, Opedrongen consumentisme, Wageningen, 28 september;
- Cramer, J.M.: Presentatie over internationaal klimaatbeleid, Springtij bijeenkomst, Terschelling, 29 september;
- Cramer, J.M.: *Duurzaamheid: de grootste uitdagingen in de 21^e eeuw*, lezing voor de Economische en Bedrijfskundige Faculteitsvereniging, Universiteit Groningen, Groningen, 30 september;
- Wijffels, H.H.F.: UU-lezing Overijssel, 30 september.

Oktober

- Cramer, J.M.: *Integrating Science and Practice for Sustainability*, lezing tijdens de Opening van TERI office, Utrecht, 5 oktober;
- Cramer, J.M.: *Duurzaamheid in de bouwsector*, lezing tijdens conferentie 'Duurzaam Slopen', georganiseerd door Bedrijfsvoering Universiteit Utrecht, de Uithof, Utrecht, 6 oktober;
- Cramer, J.M.: *NRK Brainstorm Jaarplan met het Oog op Duurzaamheid*, lezing voor leden van de Nederlandse Rubber- en Kunststoffen industrie, Soestduinen, 6 oktober;
- Wijffels, H.H.F.: bijdrage over duurzaamheid voor Servant Leadership Academy, 6 oktober;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor Broederschap Den Bosch over duurzaamheid en integriteit, 10 oktober;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Science Café Zeist, Zeist, 13 oktober;
- Cramer, J.M.: *Bodemenergie: een Maatschappelijke en Beleidsmatige Uitdaging*, lezing tijdens het Nationaal Congres Bodemenergie, Maarssen, 13 oktober;
- Cramer, J.M.: *Toward sustainability: from government to governance*, lecture presented at the Launching event of the Institute for Corporate Law, Governance and Innovation Policies, Maastricht, 20th of October;
- Wijffels, H.H.F.: college voor UU Young Leadership League, 24 oktober;
- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij VVM symposium, Den Haag, 25 oktober;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor bedrijfslevenssymposium over biobased economy, 27 oktober;
- Cramer, J.M.: *Energy Action Plan of Aruba: an ambitious challenge*, lecture at the Green Aruba Conference, Aruba, 29 oktober.

November

- Van Egmond, N.D.: Voordracht bij Symposium van NWG, Wageningen, 1 november;

- Wijffels, H.H.F.: bijdrage aan Master Programma Sustainability, 2 november;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor De Nederlandse Bank over duurzaamheid en de financiële sector, 3 november;
- Cramer, J.M.: Bijdrage aan de Ballast Innovatiedag, Rotterdam, 3 november;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor alumni van De Baak over circulaire economie, 11 november;
- Cramer, J.M.: Bijdrage aan de Dag van de Duurzaamheid, Universiteit Utrecht/Hogeschool Utrecht, 11 november;
- Wijffels, H.H.F.: opening van de tentoonstelling van het Universiteitsmuseum 'Reset the Future', 11 november;
- Cramer, J.M.: *Duurzaamheid, dichterbij dan je denkt*, lezing voor EFTA Benelux Lustrum Najaarsseminar, Aviodrome, Lelystad, 15 november;
- Cramer, J.M.: *Sustainability is everyone's business*, lecture at the Conference 'Global Energy Now!', Leeuwarden, 16 november;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor bestuurders in regio Amersfoort over duurzame ontwikkeling en circulaire economie, 16 november;
- Cramer, J.M.: Opening Public Symposium & Workshop 'Linking Green Economies, Forests and Biodiversity', organized by Utrecht University and WWF Netherlands, Utrecht, 21 november;
- Cramer, J.M.: *Duurzaamheid: stand van zaken*, lezing tijdens Themadiner van UU Alumni Den Haag, Den Haag, 24 november;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor DIVOSA over sociale duurzaamheid, 24 november;
- Van Egmond, S: Voordracht bij symposium Bodem Breed, 29 november;
- Wijffels, H.H.F.: lezing voor NMA over duurzaamheid en mededingingsbeleid, 30 november

December

- Cramer, J.M.: *Naar duurzame urbane regio's*, Kerstlezing in het kader van Studium Generale, Universiteit Utrecht, 15 december.

Deelname aan promotiecommissie

- Cramer, J.M.: Klaas van Alphen, Accelerating the Development and Deployment of Carbon Capture and Storage Technologies; An Innovation System Perspective, Proefschrift, Utrecht: Universiteit Utrecht, 29 maart, 2011;
- De Vries, B.J.M: Lid van het Scientific Committee of the Paris Consortium on "Climate-Environment-Society" (GIS "Climat-environnement-société") (<http://www.gisclimat.fr>). Deelname aan de bijeenkomst GIS Climat, Gif-sur-Yvette, 28-29 March 2011, en mede-auteur van het Report of the Scientific Committee (Wolfgang Cramer (chair), Bert de Vries, Jean-Francois Guégan, Eric Servat, Laurent Terray; absent, but contributed comments: Guy Brasseur, Joel Guiot, Colin Prentice, Sander van der Leeuw);

- De Vries, B.J.M: Lid van de Commissie van Curatoren van de PBL-leerstoel Wetenschap en Milieubeleid, bij het IVM-VU en bezet door Prof. Dr. Arthur Petersen;
- Cramer, J.M.: Li Shen, Biobased and Recycled Polymers for Cleaner Production; An Assessment of Plastics and Fibres, Proefschrift, Utrecht: Universiteit Utrecht, 12 mei, 2011;
- Van Egmond, N.D.: Promotie van Paul Hiemstra, Universiteit Utrecht, 13 mei 2011;
- De Vries, B.J.M: Lid van de promotiecollege bij promotie A. Wardekkers 15 juni 2011;
- Van Egmond, N.D.: Promotie van Vonk, VU Amsterdam, 21 juni 2011;
- Cramer, J.M.: Marc de Wit, Bioenergy Development Pathways for Europe, Thesis, Utrecht University, 26 september 2011;
- De Vries, B.J.M: Lid promotiecommissie J. Vervoort (Promotor: Veldkamp LUW), voorzien nov 2011;
- De Vries, B.J.M: Copromotor Kees Klein Goldewijk (PBL) (Promotor: Verburg VU) voorzien 2012.

Overige commissies

- Van Egmond, N.D.: Externe adviesgroep Milieu en Energie, Ministerie I&M (Vereenvoudiging Milieu- & Infrastructuur wet- en regelgeving).

Buitenlandse bezoeken in het kader van USI

- Utrecht Sustainability Asia Visit, 31 mei – 12 juni naar China (Beijing, Nanjing), Singapore en Hong Kong. Bezoek van een delegatie van de UU en USI aan diverse kennispartners.

Media optredens relevant voor USI

- Cramer, J.: verschillende radio-interviews bij BNR, Radio 1 en Wereldomroep;
- Van Egmond, S.: debat op radio 1 tussen SvE en Rolf Schippers (Greenpeace) over kolencentrales en CCS, 11 januari 2011;
- Egmond, N.D.: Radio M, programma Aan Tafel, 19 januari 2011;
- Cramer, J.M.: Interview Casa Luna over grondstoffen en afvalstromen, 16 mei 2011;
- Van Egmond, S.: *Broeikasbubbels zijn niet eng, dus*, 28 mei 2011, Volkskrant;
- Van Egmond, N.D.: Radio: Interview BNR, Amsterdam, 29 juni 2011;
- Van Egmond, N.D.: Interview Gezondheidsraad, telefonisch, 29 juni 2011;
- Van Egmond, N.D.: Radio 1, Milieu- en Natuurbeleid, Hilversum, 7 juli 2011;
- Van Egmond, N.D.: Interview woonstichting SSC, telefonisch, 5 september 2011;
- Wijffels, H.H.F.: Buitenhof, VPRO Televisie, aankondiging van de start van het Sustainable Finance lab, 25 september 2011. Daarnaast nog verschillende andere mediaoptredens gerelateerd aan het Sustainable Finance Lab;
- Van Egmond, N.D.: Radio: Interview BNR, Amsterdam 7 november.

Prijzen/onderscheidingen

Jacqueline Cramer kreeg op 6 september 2011 het duurzame lintje opgespeld door Minister Marja van Bijsterveld.

Klaas van Egmond kreeg op 6 oktober 2011 de Rachel Carson Milieuprijs uitgereikt.

Bijlage 2: Overzicht medewerkers werkzaam in 2011

Overzicht Medewerkers USI die in 2011 werkzaam waren:

- Prof. dr. J.M. (Jacqueline) Cramer, Directeur USI, hoogleraar duurzaam innoveren
- Prof. ir. N.D. (Klaas) van Egmond, Faculteitshoogleraar Geowetenschappen
- Drs. S. (Sander) van Egmond, Project manager
- Dr. Ir. C.G. (Carolien) van Hemel, Cluster manager Energie
- E.H. (Erik) Lysen, Algemeen directeur UCE
- M.L. (Marlies) Schijf, wetenschappelijk onderzoeker toegepaste geowetenschappen
- Drs. L.M. (Marlies) Verlinde, Communicatieadviseur
- Prof. dr. H.J.M. (Bert) de Vries, Hoogleraar Global Change and Sustainability
- Prof. dr. H.H.F. (Herman) Wijffels, Hoogleraar Sustainability and Social Change
- A. (Anneke) Bonsma, Secretaresse
- W.M. (Miriam) van Deutekom, Management assistent
- L. (Luke) Iseger, Communicatiemedewerker
- C. (Cees) van der Klift, Financial controller
- G.C.M. (Geertje) Speelman, Secretaresse

provincie *Utrecht*

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.